

Laajan hyvinvointisuunnitelman ja sen toteutussuunnitelmien 2027-2030 luonnokset

Hyvinvoinnin ja osallisuuden jaosto 22.04.2026 § 18

Valmistelu ja lisätiedot Hyvinvointikoordinaattori Soile Törrönen soile.torronen[at]orimattila.fi

Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman tekeminen perustuu lakiin. Sote-järjestämislain 6. § mukaan

- kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin pystyttävä raportoimaan toteutetuista toimenpiteistä
- valmistettava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista.
- strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiselle tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet
- raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain.

Hyvinvointisuunnitelma on kuntastrategian osa, joka kuvaa valtuustokausittaiset tavoitteet ja toimenpiteet. Se voi sisältää myös muita vapaaehtoisia tai lakisääteisiä hyvinvointia tukevia suunnitelmia.

Orimattilan laaja hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 on työstetty osallistavassa prosessi joulukuusta 2025 alkaen, jonka avulla kerättiin niitä ajankohtaisia ilmiöitä Orimattilassa, joihin tulisi seuraavina vuosina hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä panostaa. Ilmiötyöskentelyyn ja sisällön työstöön osallistuivat kuntalaiset, yhdistykset, Hyvinvoinnin ja terveyden ohjausryhmä, Ehkäisevän työn toimielin PETE, Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, Lasten, nuorten ja perheiden työryhmä sekä ikäsuunnitelmaan varten perustettu ikätyöryhmä. Suunnitelma on käsitelty myös vanhus- ja vammaisneuvostossa.

Hyvinvoinnin ja osallisuuden jaosto käsittelee kokouksessaan laajan hyvinvointisuunnitelman ja sen toteutussuunnitelman ja lähettää dokumentit kaupunginhallitukselle.

Yritysvaikutusten arviointi

Myönteinen vaikutus	positiivinen 3	neutraali 2	negatiivinen 1	Kielteinen vaikutus
Edistää yritystoiminnan edellytyksiä ja liiketoimintamahdollisuuksia Orimattilassa		x		Kaventaa yritystoiminnan edellytyksiä ja liiketoimintamahdollisuuksia Orimattilassa
Lisää Orimattilan vetovoimatekijöitä		x		Vähentää Orimattilan vetovoimatekijöitä
Vaikuttaa positiivisesti työllisyyteen ja aluetalouteen		x		Ei työllisyys- tai aluetalousvaikutuksia
Vaikuttaa positiivisesti yritysilmapiiriin		x		Vaikuttaa negatiivisesti yritysilmapiiriin

Esittelijä Kaupunginjohtaja Kalle Larsson

Päätösehdotus

1. Jaosto merkitsee tiedoksi laajan hyvinvointisuunnitelman ja sen toteutussuunnitelmien luonnokset (Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, Ikääntyvien hyvinvointisuunnitelma ja ehkäisevän työn suunnitelma).
2. Jaosto lähettää asiakirjat kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi.
3. Jaosto esittää kaupunginhallitukselle lausuntokierroksen käynnistämistä asiakirjoista ja että laaja hyvinvointisuunnitelma toteutussuunnitelmineen lähetetään lausuttavaksi valiokuntiin ja kaupungin vaikuttamistoimielimille (NUVA, Vanhus- ja vammaisneuvosto, Veteraanasiaian neuvottelukunta, Lasten parlamentti). Lausunnot toimitetaan kirjaamon kautta 30.6.2026 mennessä.
4. Jaosto esittää, että asiakirjat asetetaan kaupungin verkkosivuille kuntalaisten ja 3. sektorin toimijoiden lausuttaviksi.

Päätös

1. Jaosto merkitsi tiedoksi laajan hyvinvointisuunnitelman ja sen toteutussuunnitelmien luonnokset (Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, Ikääntyvien hyvinvointisuunnitelma ja ehkäisevän työn suunnitelma). Jaosto päätti tehdä teknisenä korjauksena suunnitelmien voimassaolovuosien muutoksen siten, että suunnitelmat ovat voimassa vuosina 2027-2030.
2. Jaosto päätti lähettää asiakirjat kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi.
3. Jaosto päätti esittää kaupunginhallitukselle lausuntokierroksen

käynnistämistä asiakirjoista ja että laaja hyvinvointisuunnitelma toteutussuunnitelmineen lähetetään lausuttavaksi valiokuntiin ja kaupungin vaikuttamistoimielimille (NUVA, Vanhus- ja vammaisneuvosto, Veteraaniasiain neuvottelukunta, Lasten parlamentti). Jaosto päätti pyytää lausunnot myös aluekumppanuuspöydiltä. Lausunnot toimitetaan kirjaamon kautta 30.6.2026 mennessä.

4. Jaosto päätti esittää, että asiakirjat asetetaan kaupungin verkkosivuille kuntalaisten ja 3. sektorin toimijoiden lausuttaviksi.

Kaupunginhallitus 04.05.2026 § 199

Valmistelu ja lisätiedot Hyvinvointikoordinaattori Soile Törrönen soile.torronen[at]orimattila.fi

Laaja hyvinvointisuunnitelma pohjautuu kuntalakiin (410/2015), terveydenhuoltolakiin (1326/2010) ja lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021). Hyvinvointisuunnitelma ohjaa kunnan työtä asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Suunnitelmassa arvioidaan asukkaiden hyvinvoinnin tilaa ja tunnistetaan keskeisimmät kehittämiskohteet.

Suunnitelman avulla kunta asettaa tavoitteita ja sopii toimenpiteistä, joilla hyvinvointia voidaan parantaa. Suunnitelmaa toteutetaan yhteistyössä kunnan eri toimialojen, hyvinvointialueen ja muiden kumppaneiden kanssa, ja suunnitelma tukee päätöksentekoa sekä auttaa kohdentamaan toimet sinne, missä niille on eniten tarvetta.

Laajaa hyvinvointisuunnitelmaa voidaan päivittää vuosittain esimerkiksi tavoitteiden ja mittariston osalta vastaamaan ajankohtaisia tarpeita. Suunnitelman yleistä osaa täydentävät toteutussuunnitelmat, eli lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, ehkäisevän työn suunnitelma, Ikäystävällinen Orimattila - suunnitelma ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämiseksi sekä liitteeksi tuleva kotoutumisohjelma.

Laaja hyvinvointisuunnitelma ja sen toteutussuunnitelmat pohjautuvat Päijät-Hämeen alueelliseen hyvinvointisuunnitelmaan (2025–2029) ja sen toteutussuunnitelmiin sekä alueella käytössä olevaan Neljän tuulen malliin, jossa huomioidaan mielenterveys, päihteet, lähisuuhdeväkivalta ja ongelmapelaaminen.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Orimattilan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on lastensuojelulain (417/2007) mukainen asiakirja, joka ohjaa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä yhteistyössä kunnan ja eri toimijoiden kesken. Kunnan työtä lasten ja

nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä tukevat myös kuntalaki (410/2015), perusopetuslaki (628/1998), varhaiskasvatuslaki (540/2018) ja nuorisolaki (1285/2016). Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma kytkeytyy ehkäisevän työn suunnitelmaan ja laajaan hyvinvointisuunnitelmaan, jotka kaikki täydentävät toisiaan.

Suunnitelma pohjautuu Päijät-Hämeen alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan 2026–2029 ja sen taustalla on vuoden vaihteessa 2025–2026 kerätty ilmiötieto kaupungin asukailta ja asiantuntijoilta, jonka pohjalta määriteltiin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit. Lisäksi suunnitelmassa on huomioitu opiskeluhuollon tavoitteet lukuvuosille 2026–2028, joita ovat turvallinen koulupäivä ja arjen aktiivisuuden lisääminen.

Ehkäisevän työn suunnitelma

Ehkäisevää työtä ohjaavat laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015), laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021), mielenterveyslaki (14.12.1990/1116) ja Suomen perustuslaki (22§). Orimattilan ehkäisevän työn suunnitelman taustalla on Päijät-Hämeen alueelliseen ehkäisevän työn suunnitelma. Orimattilan ehkäisevän työn suunnitelma pohjautuu kuntalaisten, asiantuntijoiden ja ammattilaisten esiin nostamiin ilmiöihin, joita koottiin hyvinvointisuunnitelmatyötä varten 12/2025–1/2026.

Ehkäisevää työtä tehdään kohdentamalla toimia suojaaviin ja altistaviin tekijöihin, paikallisiin ilmiöihin, asenteisiin, käsityksiin ja arvoihin ja käymällä niistä keskustelua. Ehkäisevää työtä tehdään monitoimijaisesti yhteistyössä kunnan eri toimialojen, yhdistysten, seurakunnan, muiden toimijoiden sekä hyvinvointialueen kanssa.

Ehkäisevään työhön liittyviä toimia on kirjattu myös hyvinvointisuunnitelman kaikkia kuntalaisia koskevaan yleiseen osaan mm. työllisyyden hoidon osalta.

Ikäystävällinen Orimattila – suunnitelma ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämiseksi

Ikäystävällinen Orimattila – suunnitelman taustalla ovat vanhuspalvelulaki (980/2012) eli laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista, terveydenhuoltolaki (1326/2010), sosiaalihuoltolaki (1301/2014) ja sote-järjestämislaki (612/2021). Ikäystävällinen Orimattila -suunnitelman taustalla on Päijät-Hämeen suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2026–2029.

Ikääntyviä koskeva suunnitelma tuo esiin keinoja ja mahdollisuuksia, joilla Orimattilan kaupunki voi yhteistyötahojensa kanssa edistää ikääntyvien kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Suunnitelmassa painottuvat ennaltaehkäisevät toimet. Hyvinvointialue vastaa ikääntyvien palvelutuotantoa koskevista seikoista.

Toteutussuunnitelmia voidaan tarvittaessa päivittää esimerkiksi tavoitteiden ja mittariston osalta vuosittain vuosiraportoinnin yhteydessä vastaamaan ajankohtaisia tarpeita.

Asiakirjoista esitetään lausuntokierroksen käynnistämistä. Laaja hyvinvointisuunnitelma toteutussuunnitelmineen lähetetään lausuttavaksi valiokuntiin ja kaupungin vaikuttamistoimielimille (NUVA, Vanhus- ja vammaisneuvosto, Veteraaniasiain neuvottelukunta, Lasten parlamentti). Lausunnot pyydetään myös aluekumppanuuspöydiltä. Lausunnot toimitetaan kirjaamon kautta 30.6.2026 mennessä.

Lisäksi asiakirjat asetetaan kaupungin verkkosivuille kuntalaisten ja 3. sektorin toimijoiden lausuttaviksi.

Yritysvaikutusten arviointi

Myönteinen vaikutus	positiivinen 3	neutraali 2	negatiivinen 1	Kielteinen vaikutus
Edistää yritystoiminnan edellytyksiä ja liiketoimintamahdollisuuksia Orimattilassa		x		Kaventaa yritystoiminnan edellytyksiä ja liiketoimintamahdollisuuksia Orimattilassa
Lisää Orimattilan vetovoimatekijöitä		x		Vähentää Orimattilan vetovoimatekijöitä
Vaikuttaa positiivisesti työllisyyteen ja aluetalouteen		x		Ei työllisyys- tai aluetalousvaikutuksia
Vaikuttaa positiivisesti yritysilmapiiriin		x		Vaikuttaa negatiivisesti yritysilmapiiriin

Esittelijä Vs. kaupunginjohtaja Lilli Peltonen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

1. merkitsee tiedoksi laajan hyvinvointisuunnitelman 2027–2030 ja sen toteutussuunnitelmien luonnokset (lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, Ikäystävällinen Orimattila – suunnitelma ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämiseksi ja ehkäisevän työn suunnitelma), ja

2. päättää lähettää laajan hyvinvointisuunnitelman toteutussuunnitelmineen lausunnoille valiokuntiin, kaupungin vaikuttamistoimielimille (NUVA, vanhus- ja vammaisneuvosto, veteraaniasiain neuvottelukunta, lasten parlamentti sekä aluekumppanuuspöydät), kuntalaisille ja 3. sektorin toimijoille.

Päätös Asian käsittelyn aikana kaupunginhallituksen jäsen Pekka Törrönen esitti, että Laajan hyvinvointisuunnitelman kaikkia koskevan osan Arjen turvallisuus-tavoitetaulukon kohtaan 1 Tehdään suunnitelmallista turvallisuustyötä lisätään uusi mittari: Järjestetään kuntalaisille varautumiskoulutusta. Lisäsehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginhallitus teki yllä mainitun lisäyksen ja päätti
1. merkitä tiedoksi laajan hyvinvointisuunnitelman 2027–2030 ja sen toteutussuunnitelmien luonnokset (lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, Ikäystävällinen Orimattila – suunnitelma ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämiseksi ja ehkäisevän työn suunnitelma), ja
2. lähettää laajan hyvinvointisuunnitelman toteutussuunnitelmineen lausunnoille valiokuntiin, kaupungin vaikuttamistoimielimille (NUVA, vanhus- ja vammaisneuvosto, veteraaniaasiain neuvottelukunta, lasten parlamentti sekä aluekumppanuuspöydät), kuntalaisille ja 3. sektorin toimijoille.

Jakelu hyvinvointikoordinaattori